

Stanovisko Evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 515/97 o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů (KOM(2006) 866 v konečném znění)

(2007/C 94/02)

EVROPSKÝ INSPEKTOR OCHRANY ÚDAJŮ,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na článek 286 této smlouvy,

s ohledem na Listinu základních práv Evropské unie, a zejména na článek 8 této listiny,

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů⁽¹⁾,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů⁽²⁾, a zejména na článek 41 tohoto nařízení,

s ohledem na žádost Komise o stanovisko v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 obdrženu dne 4. ledna 2007,

ZAUJAL TOTO STANOVISKO:

ÚVOD

1. Cíl návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 515/97 ze dne 13. března o vzájemné pomoci mezi správními orgány členských států a jejich spolupráci s Komisí k zajištění řádného používání celních a zemědělských předpisů⁽³⁾ (dále jen „návrh“) je dvojitý. Návrh má jednak uvést v soulad stávající nařízení Rady (ES) č. 515/97 s novými pravomocemi Společenství v oblasti celní spolupráce Společenství. Na druhé straně návrh usiluje o posílení spolupráce a výměny informací mezi členskými státy navzájem a mezi členskými státy a Komisí.
2. K dosažení těchto dvou cílů návrh kromě jiného rozšiřuje funkce stávajícího celního informačního systému („CIS“) a zřizuje doplňkový Evropský rejstřík údajů, který bude

⁽¹⁾ Úř. věst. L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Úř. věst. L 8, 12.1.2001, s. 1.

⁽³⁾ Úř. věst. L 82, 22.3.1997, s. 1.

zaznamenávat pohyby kontejnerů nebo dopravních prostředků, jakož i zboží a dotyčných osob (dále jen „Evropský rejstřík údajů“).

3. Návrh dále začleňuje do práva Společenství identifikační databázi celních spisů (FIDE), původně vytvořenou členskými státy podle hlavy VI Smlouvy o Evropské unii⁽⁴⁾. Od tohoto okamžiku bude FIDE spadat jak do rámce akcí Evropského společenství, tak do třetího pilíře, a fungování FIDE bude v každé situaci upraveno příslušným právním nástrojem. Stejná je situace v případě CIS⁽⁵⁾. V praxi se toho dosáhne zřízením dvou databází, k nimž budou mít přístup různé subjekty, aby bylo zajištěno jejich používání pro odlišné účely (první a třetí pilíř).

I. Konzultace s Evropským inspektorem ochrany údajů

4. Návrh zaslala Komise Evropskému inspektorovi ochrany údajů (EIOÚ) ke konzultaci v souladu s čl. 28 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 45/2001 ze dne 18. prosince 2000 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů (dále jen „nařízení (ES) č. 45/2001“). Evropský inspektor ochrany údajů žádost obdržel dne 4. ledna 2007.

5. S ohledem na závazný charakter čl. 28 odst. 2 nařízení (ES) č. 45/2001 by měl být v preambuli návrhu před body odůvodnění uveden odkaz na tuto konzultaci. Evropský inspektor ochrany údajů (EIOÚ) za tímto účelem navrhuje, aby se na stanoviska EIOÚ odkazovalo stejným způsobem jako v jiných legislativních návrzích⁽⁶⁾, tj.: „Po konzultaci s Evropským inspektorem ochrany údajů“.

⁽⁴⁾ Protokol o změně Úmluvy o používání informační technologie pro celní účely (Úmluva CIS), pokud jde o vytvoření identifikační databáze celních spisů, vypracovaný na základě článku 34 Smlouvy o Evropské unii. Protokol byl přijat aktem Rady ze dne 8. května 2003 (2003/C, 139/01), C139/1, zveřejněn dne 13.6.2003.

⁽⁵⁾ Právním základem pro mezivládní databázi je Úmluva CIS, Úmluva vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii, o používání informační technologie pro celní účely, Úř. věst. C 316, 27.11.1995, s. 34.

⁽⁶⁾ Viz návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (ES) č. 1073/1999 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) {SEK(2006) 638 } /* KOM/2006/0244 v konečném znění – COD 2006/0084.

II. Význam návrhu z hlediska ochrany údajů

6. Vytváření a rozvoj různých nástrojů určených k posílení spolupráce Společenství, tj. CIS, FIDES a Evropský rejstřík údajů, vedou k nárůstu v oblasti sdílení osobních informací shromážděných a dále vyměňovaných se správními orgány členských států a, v některých případech, také s třetími zeměmi. Zpracovávané a dále sdílené osobní informace mohou zahrnovat informace týkající se domnělého nebo potvrzeného zapojení dané osoby do protiprávního jednání v oblasti celních nebo zemědělských operací. Z tohoto hlediska má návrh důležité účinky, pokud jde o ochranu osobních údajů. Jeho význam je dále posílen, pokud se uváží druh shromážděných a sdílených údajů, zejména podezření o účasti osob v protiprávním jednání, a celková konečnost a výsledek zpracování.
7. S ohledem na účinek návrhu na ochranu osobních údajů považuje EIOÚ za důležité vydat toto stanovisko, které hodnotí dopad návrhu na ochranu práv a svobod fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů.

III. Hlavní složky návrhu a úvodní připomínky

8. Hlavními složkami návrhu, které jsou důležité z hlediska ochrany údajů, jsou: i) vytvoření Evropského rejstříku údajů (články 18a a 18b); ii) ustanovení aktualizující pravidla týkající se CIS (články 23 až 37) a iii) pravidla popisující FIDE jako databázi Společenství (články 41a až 41d). Důležitá jsou rovněž různá ustanovení, včetně ustanovení týkajících se dohledu nad ochranou údajů, která byla pozměněna s cílem zohlednit přijetí nařízení (ES) č. 45/2001 (články 37, 42 a 43).
9. Evropský inspektor ochrany údajů připomíná, že již ve svém předcházejícím stanovisku k návrhu nařízení o vzájemné správní pomoci při ochraně finančních zájmů Společenství proti podvodům a jiným protiprávním jednáním⁽⁷⁾ zdůraznil, že některá ustanovení nařízení Rady (ES) č. 515/97 je třeba upravit, aby byla v souladu s novými právními předpisy v oblasti ochrany údajů použitelnými na orgány EU, tj. s nařízením (ES) č. 45/2001. Evropský inspektor ochrany údajů je proto potěšen změnami návrhu v této oblasti.
10. EIOÚ je dále spokojen s tím, že ustanovení popisující Evropský rejstřík údajů a ustanovení, kterými se aktualizují pravidla o CIS, obsahují bezpečnostní opatření, která mají

zajistit ochranu osobních informací a soukromí osob. EIOÚ rovněž vítá rozhodnutí začlenit FIDES do práva Společenství, tedy do oblasti působnosti nařízení (ES) č. 45/2001.

11. Evropský inspektor ochrany údajů chápe význam cílů návrhu, tj. posílení spolupráce mezi členskými státy navzájem a mezi členskými státy a Komisí. Uznává dále, že pro dosažení těchto cílů je nutné zřídit nástroje nebo aktualizovat stávající nástroje, jako jsou CIS a FIDE. EIOÚ je dále potěšen, že v důsledku tohoto úsilí návrh obsahuje bezpečnostní opatření pro ochranu údajů, která zohledňují platné právní předpisy v oblasti ochrany údajů použitelné na orgány EU. EIOÚ se nicméně domnívá, že stále existuje prostor ke zlepšení za účelem zajištění celkové slučitelnosti návrhu se stávajícím právním rámcem v oblasti ochrany údajů a účinné ochrany osobních údajů fyzických osob. EIOÚ za tímto účelem předkládá připomínky a návrhy uvedené v následujícím oddíle.

ROZBOR NÁVRHU

I. Vytvoření Evropského rejstříku údajů

12. Podle čl. 18a odst. 1 návrhu Komise vytvoří a spravuje Evropský rejstřík údajů za účelem „odhalování zásilek zboží, které mohou být předmětem operací v rozporu s celními nebo zemědělskými předpisy, a dopravních prostředků“. Komise získá většinu údajů od veřejných nebo soukromých poskytovatelů služeb činných v mezinárodním logistickém řetězci nebo v přepravě zboží. Rejstřík může být podle čl. 18a odst. 2 písm. b) doplněn „z jiných zdrojů informací“. V čl. 18a odst. 3 jsou uvedeny údaje, které mohou být do rejstříku zahrnuty, včetně seznamu příslušných osobních údajů⁽⁸⁾. Komise zpřístupní údaje uvedené v rejstříku příslušným orgánům v členských státech.
13. Návrh uvádí, že vytvoření rejstříku přinese užitek při odhalování operací představujících riziko nesrovnalostí, pokud jde o celní a zemědělské předpisy. EIOÚ se nicméně domnívá, že je nutné řádně a důkladně posoudit potřebu takovéto databáze, jak by tomu mělo být pokaždé, když je vytvořena ústřední databáze obsahující osobní údaje, a jakmile bude databáze vytvořena, je třeba provést určitá bezpečnostní opatření s ohledem na zásady ochrany údajů. Důvodem je zabránit jakémukoliv vývoji, který by nadměrně ovlivnil ochranu osobních údajů.

⁽⁷⁾ Stanovisko Evropského inspektora ochrany údajů k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o vzájemné správní pomoci při ochraně finančních zájmů Společenství proti podvodům a jiným protiprávním jednáním (KOM(2004) 509 v konečném znění ze dne 20. července 2004), C 301/4, 7.12.2004.

⁽⁸⁾ Čl. 18 odst. 3 písm. c) omezuje údaje pouze na „příjmení, rodné příjmení, křestní jméno, umělecká jména, datum a místo narození, státní příslušnost, pohlaví a adresu vlastníků, odesílatelů, adresátů, tranzitních dopravců, dopravců a jiných zprostředkovatelů nebo osob zapojených do mezinárodního logistického řetězce a do přepravy zboží“.

14. Evropský inspektor ochrany údajů se domnívá, že návrh nepředkládá dostatečné argumenty podporující potřebu vytvoření rejstříku. Aby bylo zajištěno, že vytvářeny budou pouze skutečně potřebné databáze, vyzývá EIOÚ Komisi k provedení řádného posouzení nutnosti vytvoření rejstříku a k předložení zprávy obsahující její zjištění.
15. Pokud jde o bezpečnostní opatření v souvislosti s ochranou údajů, EIOÚ poznamenává, že návrh určitá bezpečnostní opatření stanoví, avšak podle něj jsou nutná další opatření.
19. EIOÚ připomíná, že Komise bude v souladu s nařízením (ES) č. 45/2001 kromě jiného povinna informovat fyzické osoby, jejichž jména jsou v rejstříku uvedena, o této skutečnosti⁽¹⁰⁾. Mělo by být zejména pamatováno na to, že toto právo existuje i v případě, že záznam osobních informací uvedený v rejstříku byl získán z veřejných zdrojů. Dále bude Komise vzhledem k účelu rejstříku vázána článkem 27 nařízení 45/2001, podle něhož musí EIOÚ systém před jeho provedením zkontrolovat⁽¹¹⁾.

I.1. Použití nařízení (ES) č. 45/2001

16. Evropský inspektor ochrany údajů uvádí, že vzhledem k tomu, že Komise vytvoří a bude spravovat Evropský rejstřík údajů a že tento rejstřík bude obsahovat osobní údaje, vztahuje se na rejstřík jistě nařízení (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů. Komise proto musí v rámci své úlohy správce údajů rejstříku⁽⁹⁾ zajistit soulad se všemi ustanoveními uvedeného nařízení.

17. Vzhledem k tomu, co bylo uvedeno výše, se nařízení (ES) č. 45/2001 samo o sobě použije na vytvoření a správu rejstříku, EIOÚ se však z důvodů důslednosti domnívá, že by bylo vhodné doplnit nový odstavec upomínající na použití uvedeného nařízení. EIOÚ uvádí, že článek 34 návrhu, týkající se celního informačního systému (CIS) a identifikační databáze celních spisů („FIDE“), obsahuje ustanovení upomínající na použití nařízení (ES) č. 45/2001. K zajištění souladu s tímto přístupem by mělo být doplněno podobné ustanovení týkající se rejstříku. EIOÚ proto navrhuje, aby byl v čl. 18 odst. 1 doplněn nový odstavec využívající znění článku 34 takto: „Komise považuje Evropský rejstřík údajů za systém pro zpracování osobních údajů, na který se vztahuje nařízení (ES) č. 45/2001.“

18. EIOÚ poznamenává, že čl. 18a odst. 2 písm. b) návrhu potvrzuje použití nařízení (ES) č. 45/2001 pro určité využití rejstříku, zejména pokud Komise rejstřík využívá s cílem „porovnávat údaje...indexovat je, doplňovat je...“. Není-li uvedeno obecné prohlášení potvrzující použití nařízení (ES) č. 45/2001 ve vztahu k rejstříku jako takovému, včetně zpracování prováděného od zřízení rejstříku po jeho správu, lze se o každé jiné činnosti nebo fázi, která v čl. 18a odst. 2 písm. b) není výslovně uvedena, domnívat, že se na ni nařízení (ES) č. 45/2001 nevztahuje. To je další důvod podporující doplnění věty navržené výše.

I.2. Použití vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí směrnice 95/46/ES

20. Podle čl. 18a odst. 2 písm. c) návrhu je Komise zmocněna zpřístupnit údaje příslušným orgánům členských států. EIOÚ uvádí, že zatímco předávání údajů je upraveno nařízením (ES) č. 45/2001, jejich následné využití orgány členských států spadá do oblasti působnosti směrnice 95/46/ES ze dne 24. října 1995. Ačkoli se zdá, že záměrem čl. 18a odst. 2 písm. c) je sdělit tuto koncepci, jak je popsáno níže, jeho jazyková podoba by mohla být vylepšena s cílem vyjádřit tuto myšlenku ještě zřetelněji.

21. Čl. 18a odst. 2 písm. c) uvádí: „V rámci vedení tohoto rejstříku je Komise zmocněna: (...)c) poskytovat údaje z tohoto rejstříku příslušným orgánům uvedeným v čl. 1 odst. 1 pouze za účelem dosažení cílů tohoto nařízení a za podmínky dodržování vnitrostátních právních předpisů, jimiž se provádí směrnice 95/46/ES.“ Podle názoru EIOÚ čl. 18a odst. 2 písm. c) neodráží vhodným způsobem myšlenku, že další využití osobních údajů orgány členských států se řídí vnitrostátními právními předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES. Za účelem vyjasnění tohoto bodu se EIOÚ domnívá, že závěrečná část čl. 18a odst. 2 písm. c) by měla být pozměněna takto: „... pouze za účelem dosažení cílů tohoto nařízení. Na následné využití osobních údajů těmito orgány se vztahují vnitrostátní

⁽⁹⁾ Správci údajů jsou osoby nebo subjekty, které určují účel a prostředky zpracování údajů, a to jak ve veřejném, tak i v soukromém sektoru.

⁽¹⁰⁾ Pokud tyto fyzické osoby již nebyly informovány poskytovateli služeb, kteří informace Komisi předávají, v souladu s vnitrostátními prováděcími ustanoveními ke směrnici 95/46/ES o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů.

⁽¹¹⁾ Mezi zpracování údajů, která podléhají předběžné kontrole ze strany EIOÚ, patří ta, která jsou uvedena v článku 27 nařízení 45/2001, včetně zpracování údajů o zdraví a o podezření ze spáchání trestného činu, o protiprávním jednání, o odsouzení za trestný čin nebo o bezpečnostních opatřeních; b) zpracování, která mají hodnotit rysy osobnosti subjektu údajů včetně jejich schopností, výkonu a chování; c) zpracování, která umožňují propojení mezi údaji zpracovávanými za různými účely, které není v právních předpisech členských států ani Společenství uvedeno; d) zpracování, jejichž účelem je vyloučit jednotlivé osoby z požívání nějakého práva, dávky nebo ze smlouvy.

právní předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES.“ Nejsou-li splněny zvláštní podmínky (viz čl. 6 odst. 1 písm. b) a čl. 13 odst. 1 směrnice 95/46/ES), toto další využití na vnitrostátní úrovni bude muset být v každém případě v souladu s účelem, pro nějž byly údaje zpřístupněny Komisí.

I.3. Doplňující připomínky

22. EIOÚ podporuje přístup podle čl. 18 odst. 4 návrhu, tj. omezit v rámci útvarů Komise pravomoc zpracovávat osobní údaje obsažené v Evropském rejstříku údajů. To je v souladu s článkem 22 nařízení (ES) č. 45/2001, podle něhož musí správci údajů mimo jiné přijmout vhodná technická a organizační opatření, například zajistit, že informace budou přístupné na základě zásady jejich poskytování jen osobám, které je potřebují, aby tak byla zajištěna náležitá úroveň bezpečnosti těchto údajů.
23. Poslední pododstavec čl. 18 odst. 4 stanoví, že osobní údaje, které nejsou nezbytné pro účely, pro které byly shromážděny, by měly být převedeny na anonymní. Dále je v něm uvedeno, že údaje nesmějí být v žádném případě uchovávány déle než jeden rok. EIOÚ údajů vítá tuto povinnost, která je v souladu s čl. 4 odst. 1 písm. e) uvedeného nařízení, v němž se uvádí, že osobní údaje mohou být uchovávány ve formě umožňující identifikaci subjektů údajů po dobu ne delší než je nezbytné pro dosažení účelů, pro které jsou shromažďovány nebo dále zpracovávány.
24. Rejstřík musí být podle článku 22 nařízení (ES) č. 45/2001 odpovídajícím způsobem zabezpečen. Zajištění dodržování náležité úrovně bezpečnosti rejstříku představuje základní požadavek pro ochranu osobních údajů uložených v databázi. Zatímco ustanovení, která upravují celní informační systém, předpokládají provedení zvláštních bezpečnostních opatření, v souvislosti s Evropským rejstříkem údajů návrh žádná opatření neuvádí. EIOÚ se domnívá, že na záležitosti spojené s bezpečností tohoto rejstříku by se měla vztahovat doplňující správní pravidla popisující zvláštní opatření k zajištění důvěrnosti informací. Při přijímání těchto opatření by měl být konzultován EIOÚ.

II. Změny ustanovení týkajících se celního informačního systému (CIS)

25. Články 23 až 41 nařízení Rady (ES) č. 515/97 uvádějí ustanovení, kterými se zřizuje celní informační systém, databáze spravovaná Komisí, která je k dispozici členským státům a Komisi a jejímž cílem je napomáhat při předcházení, vyšetřování a stíhání operací, které jsou v rozporu s celními nebo zemědělskými předpisy.

II.1. Rozšíření možných využití osobních údajů uložených v CIS

26. Návrh mění některá původní ustanovení, kterými se zřizuje provoz a využívání CIS. Konkrétně, článek 25 rozšířil kategorie osobních údajů, které mohou být uloženy v CIS, a článek 27 rozšířil seznam možných využití osobních údajů uložených v CIS s cílem zahrnout operativní analýzu umožňující mimo jiné „vyhodnocení důvěryhodnosti informačního zdroje a informací samotných“, „formulaci zjištění, doporučení (...) k odhalování operací nebo k identifikaci právnických nebo fyzických osob“. Dále je podle čl. 35 odst. 3 možné kopírovat obsah CIS do jiných systémů zpracování údajů pro využití v rámci „systémů řízení rizika pověřených státním úřadům nebo jiným orgánům v rámci úřadů nebo jiných orgánů, které umožňují stanovit obecné směry koordinovaných postupů na úrovni Společenství“.
27. V souladu s návrhem jsou další způsoby využití, uvedené výše, nutné pro pomoc při odhalování a stíhání operací v rozporu s celními nebo zemědělskými předpisy. I když EIOÚ nepochybuje existenci této potřeby, domnívá se, že návrh Komise by měl poskytnout obsáhlejší informace a řádné důvody na podporu této potřeby.
28. EIOÚ vítá, že výše uvedené změny byly doplněny bezpečnostními opatřeními na ochranu údajů. Návrh totiž zachovává uzavřený seznam osobních údajů, které lze zanechat do CIS (podle čl. 25 odst. 1) a jež mohou být zaneseny pouze v případě existence „skutečných náznaků“, že daná osoby uskutečnila nebo uskuteční protiprávní jednání (podle čl. 27 odst. 2). Navíc podle čl. 25 odst. 3 nelze do CIS zanechat žádné citlivé údaje⁽¹²⁾. Ustanovení čl. 35 odst. 3 dále vymezují osoby zmocněné kopírovat obsah CIS pro účely stanovené v tomto článku a omezují dobu pro uchovávání údajů zkopírovaných z CIS. Tato opatření jsou v souladu se zásadou kvality údajů uvedenou v článku 4 nařízení (ES) č. 45/2001.

II.2. Oblast působnosti nařízení (ES) č. 45/2001

29. Článek 34 návrhu zohledňuje přijetí nařízení (ES) č. 45/2001, které se týká zpracování osobních údajů orgány a institucemi Společenství. V souladu s tím vyžaduje od Komise, aby uvážila, že nařízení (ES) č. 45/2001 se použije na CIS. EIOÚ potvrzuje, že s ohledem na skutečnost, že CIS obsahuje osobní údaje a že Komise má k této databázi jakožto správce údajů přístup, nařízení (ES) č. 45/2001 se na CIS jistě použije. EIOÚ tedy vítá tuto změnu, která zohledňuje stávající právní rámec v oblasti ochrany údajů.

⁽¹²⁾ Údaje vztahující se k rasovému nebo etnickému původu, politickým názorům, náboženskému nebo filozofickému přesvědčení, členství v odborech, údaje týkající se zdraví nebo sexuální orientace.

30. EIOÚ připomíná, že v důsledku použití článku 27 nařízení (ES) č. 45/2001 a vzhledem k tomu, že účely CIS lze považovat za představující rizika pro práva a svobody subjektu údajů, musí EIOÚ systém předběžně zkontrolovat.

31. Vedle použití nařízení (ES) č. 45/2001 zachovává článek 34 návrhu současně použití vnitrostátních právních předpisů, kterými se provádí směrnice 95/46/ES. EIOÚ považuje tento přístup za správný, neboť orgány členských států mají k CIS přístup, jakož i pravomoc zanášet a dále zpracovávat údaje v CIS zanesené. Celkově se EIOÚ domnívá, že kontrola nad CIS je rozdělena mezi Komisi a členské státy, které jednájí jako spolusprávci údajů v CIS.

II.3. EIOÚ jako dohled nad CIS společně s vnitrostátními orgány pro ochranu údajů

32. V důsledku použití nařízení (ES) č. 45/2001 odpovídá Evropský inspektor ochrany údajů za zajištění použití uvedeného nařízení, pokud jde o CIS. Některé články návrhu pravomoc EIOÚ odrážejí, jiné však nikoliv. EIOÚ vyjádřil politování zejména nad tím, že některé části článku 37, jež se zabývají dohledem, nebyly odpovídajícím způsobem pozmeněny, a vyzývá zákonodárce, aby navrhli níže uvedené změny.

33. EIOÚ poznamenává, že čl. 37 odst. 1 výslovně uznává pravomoc orgánů členských států v oblasti dohledu nad CIS. Ustanovení čl. 37 odst. 1 nicméně neuvádějí podobnou pravomoc EIOÚ podle nařízení (ES) č. 45/2001. Tento problém je dále zvýrazněn v čl. 37 odst. 3, jehož změnu návrh neobsahuje. Článek 37 odst. 3 zní: „Komise učiní všechny kroky v rámci svých odborů, aby zajistila dozor nad ochranou osobních údajů, který poskytuje ochranu na stejné úrovni, jaká plyne z odstavce 1...“ Jinými slovy, čl. 37 odst. 1 svěřuje dohled nad ochranou údajů „Komisi“. Tento článek měl být zjevně pozmeněn s cílem zohlednit novou dozorcí úlohu EIOÚ. V současném znění čl. 37 odst. 3 nedává žádný smysl. Znění čl. 37 odst. 3 by mělo být pro účely vyřešení tohoto problému pozmeněno takto: „Evropský inspektor ochrany údajů bude dohlížet nad souladem CIS s nařízením (ES) č. 45/2001“.

34. Dále pak vzhledem k tomu, že na CIS se vztahuje nejen nařízení (ES) č. 45/2001, nýbrž také vnitrostátní právní předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES, za dohled nad CIS odpovídá jak EIOÚ, tak i vnitrostátní orgány pro ochranu údajů. Činnosti dohledu vnitrostátních dozorcích

orgánů pro ochranu údajů a EIOÚ by navíc měly být do určité míry koordinovány, aby byla zajištěna dostatečná úroveň soudržnosti a celková účinnost. Jak bylo uvedeno v předchozích stanoviscích EIOÚ k databázím pod dohledem členských států EU a EIOÚ, „je zapotřebí, aby při provádění nařízení panoval soulad a aby se pracovalo na společném přístupu ke společným problémům“⁽¹³⁾.

35. V návrhu bohužel není stanoven koordinační postup pro uspořádání a posílení spolupráce mezi EIOÚ a vnitrostátními orgány pro ochranu údajů. Jako první možnost, jak vyřešit tento problém, uvádí EIOÚ doplnění článku 37 o novou část zabývající se dohledem nad ochranou údajů, která stanoví: „EIOÚ svolá alespoň jednou ročně schůzku se všemi vnitrostátními dozorcími orgány za účelem jednání o otázkách spojených s dohledem nad CIS. Členové vnitrostátních orgánů pro ochranu údajů a EIOÚ se označují jako dozorcí orgány“.

36. Lepším řešením, jak zohlednit odstupňovaný přístup k dohledu, jak bylo uvedeno výše, by bylo rozdělit ustanovení o dohledu (článek 37) do několika ustanovení, přičemž každé z nich by bylo věnováno jedné úrovni dohledu, jak to bylo provedeno v nedávno přijatých právních nástrojích, kterými se zřizuje Schengenský informační systém (SIS II). Zejména články 44, 45 a 46 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1987/2006 ze dne 20. prosince 2006 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II)⁽¹⁴⁾ poskytují vyvážený systém dohledu rozdělený mezi vnitrostátní a evropskou úroveň, které jsou společně koordinovány. EIOÚ důrazně doporučuje stanovit stejný systém dohledu (s několika drobnými úpravami) pro CIS. CIS a SIS II jsou totiž, pokud jde o uspořádání dohledu, do velké míry srovnatelné.

37. Čl. 43 odst. 5 stanoví, že výbor uvedený v čl. 43 odst. 1 ve složení *ad hoc* (dále jen „výbor ve složení *ad hoc*“) se bude pravidelně scházet za účelem přezkumu problémů spojených s ochranou údajů v CIS. EIOÚ se domnívá, že výbor ve složení *ad hoc* by neměl být považován za subjekt příslušný k výkonu dohledu nad CIS, neboť tuto pravomoc mají výlučně vnitrostátní orgány členských států a EIOÚ. Výbor ve složení *ad hoc* podle čl. 43 odst. 5 je ve skutečnosti „komitologickým“ výborem.

⁽¹³⁾ Stanovisko ze dne 19. října 2005 ke třem návrhům týkajícím se Schengenského informačního systému druhé generace (SIS II) (KOM (2005) 230 v konečném znění, KOM (2005) 236 v konečném znění a KOM (2005) 237 v konečném znění), Úř. věst. C 91, 19.4.2006, s. 38; Stanovisko ze dne 23. března 2005 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o vízovém informačním systému (VIS) a výměně údajů o krátkodobých vízech mezi členskými státy, Úř. věst. C 181, 23.7.2005, s. 13.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. L 381, 28.12.2006, s. 4–23.

38. EIOÚ se nicméně domnívá, že výbor ve složení ad hoc je vhodným fórem k přezkumu problémů v oblasti ochrany údajů spojených s provozem CIS. EIOÚ proto navrhuje přerformulovat čl. 43 odst. 5 pro účely zohlednění úkolů a úloh výboru ve složení ad hoc podle čl. 43 odst. 5 takto: „Výbor společně s dozorcí skupinou uvedenou v článku ... přezkoumá veškeré obtíže spojené s provozem CIS, kterým čelí dozorcí orgány. Výbor se bude scházet ve složení ad hoc nejméně jednou ročně“.
39. EIOÚ chce rovněž zákonodárce upozornit na další skutečnost, která je systémem CIS a SIS II společná: oba jsou provozovány v rámci prvního a třetího pilíře, což znamená existenci dvou rozdílných právních základů pro každý systém. CIS spadající do oblasti třetího pilíře je upraven úmluvou uvedenou v bodě 3 tohoto stanoviska. To má řadu důsledků, mezi jinými i pro uspořádání dohledu: na část CIS spadající do oblasti prvního pilíře dohlíží EIOÚ a vnitrostátní orgány pro ochranu údajů, zatímco na část v oblasti třetího pilíře dohlíží společný dozorcí orgán (tvořený zástupci stejných vnitrostátních orgánů). To vede ke spíše obtížnějšímu systému dohledu, což může vést k nesrovnalostem a nepřilíhající velké efektivitě. Dokládá to obtíže spojené se složitým právním prostředím, jako je toto.
40. Je vhodné poznamenat, že pokud jde o SIS II, zvolil evropský zákonodárce racionalizaci modelu dohledu, a to uplatněním odstupňovaného modelu popsaného výše v prostředí prvního a třetího pilíře systému. Jedná se o přístup, který je jistě vhodné uvážit, a EIOÚ doporučuje dále přezkoumat možnosti, které by představoval pro lepší a soudržnější dohled.
- #### II.4. Práva fyzických osob
41. V návrhu se práva fyzických osob, pokud jde o osobní údaje, zejména právo na přístup k nim, řídí články 36 a 37, které byly návrhem zčásti pozměněny. EIOÚ by se rád zaměřil na tyto tři záležitosti spojené s právem na přístup: i) použitelné právo podle čl. 36 odst. 1; ii) omezení práva na přístup podle čl. 36 odst. 2 a iii) postup pro předkládání žádostí o přístup fyzických osob podle čl. 37 odst. 2 návrhu.
42. Použitelné právo: Článek 36 odst. 1, jenž zůstal v návrhu nezměněn, uznává ve stručnosti uplatnění práv fyzických osob na ochranu údajů a stanoví, že právo na přístup bude upraveno právními předpisy členských států nebo pravidly pro ochranu údajů platnými pro Komisi, podle toho, zda tato práva byla uplatněna v členských státech nebo v orgánech EU. Toto kritérium odráží to, co bylo výše uvedeno v souvislosti s článkem 34 návrhu, tedy že jak Komise, tak členské státy jsou spolusprávcí CIS. EIOÚ s tímto přístupem souhlasí a vyjadřuje potěšení, že návrh zachoval znění čl. 36 odst. 1. V každém případě je jasné, že toto ustanovení nepřímo odkazuje na příslušné vnitrostátní právní předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES nebo na nařízení (ES) č. 45/2001. Použitelné právo bude v každém případě záviset na tom, kde jsou práva vykonávána.
43. Omezení práva na přístup: Článek 36 odst. 2 druhý pododstavec stanoví, že „přístup musí být odepřen během doby, kdy probíhá pozorování, analýza zpravodajství nebo vyšetřování.“ Z důvodů uvedených níže by EIOÚ upřednostnil změnu znění v podobě „přístup může být odepřen“ (oproti „přístup musí být odepřen“).
44. Podle nařízení (ES) č. 45/2001 jsou, jako obecná zásada, fyzické osoby oprávněny vykonávat přístup ke svým osobním údajům. Článek 20 nařízení (ES) č. 45/2001 nicméně uznává, že pokud je uplatněna jedna ze specifických podmínek odůvodňující omezení, může být toto právo omezeno. Jinými slovy, fyzické osoby mají v zásadě právo na přístup, tento přístup však může být omezen. Naopak znění čl. 36 odst. 2 „přístup musí být odepřen“ neposkytuje žádný prostor pro posouzení toho, zda přístup lze nebo nelze udělit. V zásadě to znamená, že fyzické osoby po určitou dobu žádné takové právo nemají. Neexistuje žádný důvod, proč by obecný přístup nařízení (ES) č. 45/2001 nemohl fungovat v této situaci, zejména pokud článek 20 umožňuje omezení práva na přístup v období stanoveném v čl. 36 odst. 2. Kdyby Komise chtěla přístup odepřít, mohla by skutečně využít článku 20, podle něhož lze přístup odepřít pro zajištění vyšetřování.
45. EIOÚ se domnívá, že formulace návrhu by měla vyjadřovat tentýž přístup jako nařízení (ES) č. 45/2001. Opak by byl v rozporu s obecným rámcem, který předpokládá právo na přístup podle nařízení (ES) č. 45/2001. Problém by mohl být jednoduše vyřešen nahrazením slova „musí“ slovem „může“.
46. Postup pro žádosti o přístup fyzických osob: Návrh pozměnil starý čl. 37 odst. 2 nařízení (ES) č. 515/97, který se zabýval postupem pro žádosti o přístup za účelem získání informací o tom, zda CIS obsahuje osobní údaje týkající se fyzické osoby. Nový čl. 37 odst. 2 připouští možnost, aby fyzické osoby požádaly o přístup Evropského inspektora ochrany údajů, jakož i vnitrostátní dozorcí orgány, podle toho, zda údaje do CIS zanesla Komise nebo členský stát.
47. EIOÚ vítá, že tato změna znamená větší soulad postupu se současným právním rámcem v oblasti ochrany údajů. Z důvodů uvedených níže se však EIOÚ domnívá, že pravomoc členských států nebo Komise by neměla záviset na subjektu, který informace do CIS zanesl. EIOÚ především uvádí, že fyzické osoby s velkou pravděpodobností nebudou vědět, který subjekt – zda Komise nebo členský stát – informace do CIS zanesl. Stejně tak nebudou vědět, který subjekt je příslušným subjektem pro jejich žádost o přístup. Pokud musí fyzické osoby nejdříve zjistit, kdo

údaje zanesl, stane se postup žádosti o přístup obtížný. Dále se na EIOÚ domnívá, že toto ustanovení je v rozporu s kritériem podle čl. 36 odst. 1, podle něhož bude právo na přístup upraveno právními předpisy členských států nebo pravidly pro ochranu údajů platnými pro Komisi, podle toho, zda tato práva byla uplatněna v členských státech nebo v orgánech EU. Proto, i kdyby to mělo být jen z důvodu souladu s článkem 36, by pravomoc pro žádosti o přístup měla záviset na tom, zda byl tento přístup uplatněn prostřednictvím vnitrostátních dozorčích orgánů nebo EIOÚ.

48. Za účelem vyřešení tohoto problému by věta „podle toho, zda byly údaje do CIS zaneseny členským státem nebo Komisí“ měla být nahrazena větou „podle toho, zda jsou práva uplatňována prostřednictvím vnitrostátních dozorčích orgánů nebo prostřednictvím Evropského inspektora ochrany údajů“. Přijme-li se tento přístup, dává pak také smysl následující věta v čl. 37 odst. 2: „Pokud údaje zanesl jiný členský stát nebo Komise, provede se kontrola v úzké spolupráci s vnitrostátním dozorčím orgánem daného členského státu nebo s Evropským inspektorem ochrany údajů“.

II.5. Výměny údajů

49. Pokud jde o výměny osobních údajů s orgány třetích zemí, návrh v tomto směru nedoplňuje žádné nové prvky. Touto záležitostí se zabývá čl. 30 odst. 4 nařízení. EIOÚ se domnívá, že tento článek měl být pozměněn tak, aby odkazoval na nutnost přijetí zvláštních opatření ze strany Komise (nejen členských států) pro zajištění bezpečnosti údajů v průběhu jejich předávání nebo dodávání úřadům ve třetích zemích. Dále by čl. 30 odst. 4 měl být pozměněn proto, aby byl zajištěn soulad s právními předpisy použitelnými na předávání osobních údajů třetím zemím.

III. Identifikační databáze celních spisů (FIDE)

50. Články 41a, 41b, 41c a 41d návrhu uvádějí pravidla pro provoz identifikační databáze celních spisů. FIDE umožňuje příslušným orgánům ověřit, zda bylo proti fyzické nebo právnické osobě v některém z členských států vedeno trestní vyšetřování.
51. FIDE již existuje v podobě nástroje využívaného členskými státy v rámci třetího pilíře⁽¹⁵⁾. Účelem článku 41 je tedy stanovit právní základ pro FIDE Společenství, což EIOÚ vítá.
52. Vzhledem k tomu, že všechna ustanovení tohoto návrhu, která se vztahují na CIS, se podle článku 41a vztahují rovněž na FIDE, použijí se připomínky uvedené v části II obdobným způsobem na FIDE.

⁽¹⁵⁾ Vytvořen aktem Rady ze dne 8. května 2003 o vypracování protokolu, kterým se mění Úmluva o používání informační technologie pro celní účely.

III.1. Použití nařízení (ES) č. 45/2001

53. EIOÚ uvádí, že vzhledem k tomu, že Komisi přísluší zpracování údajů ve FIDE, mělo by být zřejmé, že nařízení (ES) č. 45/2001 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů orgány a institucemi Společenství a o volném pohybu těchto údajů se vztahuje na FIDE. EIOÚ se domnívá, že by bylo vhodné připomenout v článku 41 použití nařízení (ES) č. 45/2001 na FIDE, jakož i dozorčí pravomoc EIOÚ ke sledování a zajištění souladu s ustanoveními uvedeného nařízení.
54. EIOÚ připomíná, že v důsledku použití článku 27 nařízení (ES) č. 45/2001 a vzhledem k účelům FIDE a k povaze údajů v této databázi obsažených ji lze považovat za představující rizika pro práva a svobody subjektu údajů, a proto musí EIOÚ systém předběžně zkontrolovat.

III.2. Uchovávání údajů

55. Článek 41d uvádí časové lhůty pro uchovávání konkrétních údajů. EIOÚ se domnívá, že časové lhůty stanovené v článku 41d jsou přiměřené.
56. Není jasné, jak se toto ustanovení vztahuje k článku 33, pokud jde o CIS. Článek 41d má pravděpodobně přednost před ustanovením vztahujícím se ke stejné záležitosti a týkajícím se CIS, v návrhu to však není výslovně uvedeno. Ustanovení, které by tento bod objasnilo, by bylo vhodné.

III.3. Aktualizace informací obsažených ve FIDE

57. Zásada kvality údajů podle článku 4 nařízení 45/2001 vyžaduje, aby údaje byly přiměřené, podstatné a nepřesahující míru s ohledem na účely, pro které jsou shromažďovány. Je zřejmé, že kvalitu osobních údajů lze zajistit pouze na základě pravidelné a řádné kontroly jejich přesnosti. EIOÚ vítá rovněž ustanovení článku 41d, podle něhož musí být spisy okamžitě smazány, jakmile je podle právních předpisů a postupů členského státu, který údaje poskytl, osoba zproštěna viny.
58. Aby bylo na druhou stranu zajištěno, že údaje, které nejsou potřeba, nezůstanou ve FIDE, EIOÚ navrhuje použít na FIDE některá z pravidel pro uchovávání údajů stanovená pro CIS v článku 33. EIOÚ zejména navrhuje, aby se na FIDE použil čl. 33 odst. 1, podle něhož by potřebu uchování údajů měl jednou ročně přezkoumat dodávající partner. EIOÚ za tímto účelem navrhuje vložit za čl. 41d odst. 2 toto znění: „Potřebu uchování údajů přezkoumá alespoň jednou ročně členský stát, které je poskytl.“

ZÁVĚRY

59. EIOÚ vítá, že byl konzultován v souvislosti s návrhem, který předpokládá vytvoření nebo aktualizaci různých systémů obsahujících osobní údaje: Evropského rejstříku údajů, celního informačního systému (CIS) a identifikační databáze celních spisů (FIDE) za účelem posílení spolupráce a výměny informací mezi členskými státy navzájem a mezi členskými státy a Komisí.
60. EIOÚ došel v této **záležitosti** k těmto závěrům:
- Návrh nepředkládá dostatečné argumenty podporující potřebu vytvoření **Evropského rejstříku údajů**. EIOÚ vyzývá Komisi, aby provedla řádné posouzení nutnosti vytvoření rejstříku a předložila zprávu o svých zjištěních.
 - V čl. 18a odst. 1 by měl být doplněn nový odstavec upomínající na použití nařízení (ES) č. 45/2001 na Evropský rejstřík údajů, který zní: „Komise považuje Evropský rejstřík údajů za systém pro zpracování osobních údajů, na který se vztahuje nařízení (ES) č. 45/2001.“
 - Mělo by být vyjasněno, že vnitrostátní právní předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES, se vztahují na použití Evropského rejstříku údajů ze strany členských států, EIOÚ proto navrhuje upravit čl. 18a odst. 2 písm. c) takto: „V rámci vedení tohoto rejstříku je Komise zmocněna: c) poskytovat údaje z tohoto rejstříku příslušným orgánům uvedeným v čl. 1 odst. 1 pouze za účelem dosažení cílů tohoto nařízení. Na následné využití osobních údajů těmito orgány se vztahují vnitrostátní právní předpisy, kterými se provádí směrnice 95/46/ES.“
 - Návrh neuvádí žádná bezpečnostní opatření týkající se Evropského rejstříku údajů. EIOÚ se domnívá, že by bylo vhodné doplnit do čl. 18a odst. 2 nový odstavec, který stanoví přijetí doplňujících správních pravidel popisujících zvláštní opatření k zajištění důvěrnosti informací. Při přijímání těchto opatření by měl být konzultován EIOÚ.
 - Návrh opomíjí zcela uznat dozorcí úlohu EIOÚ ve vztahu k **celnímu informačnímu systému (CIS)**. Znění čl. 37 odst. 3 by mělo být pro účely vyřešení tohoto problému pozměněno takto: „Evropský inspektor ochrany údajů bude dohlížet nad souladem CIS s nařízením (ES) č. 45/2001“.
 - Činnosti dohledu vnitrostátních orgánů pro ochranu údajů a EIOÚ by měly být do určité míry koordinovány, aby byla zajištěna dostatečná úroveň soudržnosti a celková účinnost dohledu nad CIS. Jako první možnost navrhuje EIOÚ za tímto účelem doplnění článku 37 o novou část, která stanoví: „EIOÚ svolá alespoň jednou ročně schůzku se všemi vnitrostátními dozorcími orgány s cílem jednat o otázkách spojených s dohledem nad CIS. Členové vnitrostátních orgánů pro ochranu údajů a EIOÚ se označují jako dozorcí orgány“. Lepším řešením by však bylo použití dokonalejšího modelu, který byl nedávno přijat pro Schengenský informační systém druhé generace (SIS II). V souladu s tímto přístupem by měl být v každém případě také změněn čl. 43 odst. 5, a to takto: „Výbor společně s dozorcí skupinou uvedenou v článku ... přezkoumá veškeré obtíže spojené s provozem CIS, kterým čelí dozorcí orgány uvedené v článku 37. Výbor se bude scházet ve složení ad hoc nejméně jednou ročně“.
 - Podle čl. 36 odst. 2 druhého pododstavce, který se týká přístupu k osobním údajům uchovávaným v CIS, „přístup musí být odepřen během doby, kdy probíhá pozorování, analýza zpravodajství nebo vyšetřování.“ Pro zajištění souladu s nařízením (ES) č. 45/2001 by EIOÚ upřednostnil změnu, která zní: „přístup může být odepřen“.
 - Pokud jde o postup při žádosti o přístup, zda se o přístup musí žádat prostřednictvím EIOÚ nebo prostřednictvím vnitrostátních dozorcích orgánů, se EIOÚ domnívá, že navrhovaný systém podle čl. 37 odst. 2, podle něhož určení příslušného orgánů závisí na tom, zda údaje do CIS zanesl členský stát nebo Komise, je velmi obtížný. Bylo by to také v rozporu s jinými články návrhu. Za účelem vyřešení tohoto problému by věta v čl. 37 odst. 2 „podle toho, zda byly údaje do CIS zaneseny členským státem nebo Komisí“ měla být nahrazena větou „podle toho, zda jsou práva uplatňována prostřednictvím vnitrostátních dozorcích orgánů nebo prostřednictvím Evropského inspektora ochrany údajů“.
 - EIOÚ se domnívá, že by bylo vhodné připomenout v článku 41a použití nařízení (ES) č. 45/2001 na **identifikační databázi celních spisů (FIDE)**, jakož i dozorcí pravomoc EIOÚ ke sledování a zajištění souladu s ustanoveními uvedeného nařízení.
61. K zajištění toho, aby osobní údaje, které již nejsou potřeba, byly z FIDE odstraněny, navrhuje EIOÚ doplnit za čl. 41d odst. 2 toto znění: „Potřebu uchování údajů přezkoumá alespoň jednou ročně členský stát, které je poskytl.“

62. Pokud jde o **postup**, Evropský inspektor ochrany údajů:

- doporučuje, aby v preambuli návrhu byl uveden výslovný odkaz na toto stanovisko v tomto znění: „Po konzultaci s Evropským inspektorem ochrany údajů“.
- připomíná, že vzhledem k tomu, že zpracování v rámci Evropského rejstříku údajů, CIS a FIDE představují zvláštní rizika pro práva a svobody subjektu údajů, a s ohledem na účel databáze a na povahu údajů, musí

uvedené tři systémy v souladu s článkem 27 nařízení (ES) č. 45/2001 předběžně zkontrolovat EIOÚ.

V Bruselu dne 22. února 2007.

Peter HUSTINX

Evropský inspektor ochrany údajů
